

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 1. De Sponsalibus clandestinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

ARTICULUS IV.

De aliis circumstantiis ad habilitatem contrahentium Sponsalia requisiti?

122. An, & qualiter habilitati contrahentium Sponsalia obstat impedimentum edendi consensum, vel internum, vel externum, articulo præcedenti dictum est; quia verò aliqui censent, ea vel invalidè, vel illicitè, vel utroque modo contrahi, si fiant clandestinè; vel inter Raptorem, & raptam; aut sine consensu parentum, vel eorum, sub quorum potestate sunt; aut adjectâ penâ per resiliens per solventem: de singulis dicemus in seqq.

§. I.

De Sponsalibus clandestinis.

123. Clandestinitatem (nullo nimirum teste præsentem) valori Sponsalium, etiam de futuro, nocere, tenent aliqui; sed rectius negatur, tum quia id nullo jure irritante ostenditur; tum quia *lex correctoria juris communis extendi non debet ultra casum expressum*, ut dicitur L. *Præcipimus C. de Appellat. & casus in tali dispositione omissus, relinquendus est in dispositione juris communis*. L. *commodissime ff. de liber. & posthum.* Decretum autem Tridentini, irritans matrimonia clandestina, non exprimit sponsalia de futuro; ergo de Sponsalibus clandestinis est casus omissus in dispositione Trid. ergo non est sub illa lege irritante, sed relinquitur sub dispositione juris communis: jure autem communi Sponsalia de futuro, quantumvis clandestina, valent à fortiori, cum eo jure olim valuerint matrimonia ex c. 2. de *Cland. De spons.* ibi: *si matrimonia ita occultè contrahuntur, quod exinde legitima probatio non appareat, ij, qui ea contrahunt, ab Ecclesia non sunt aliquatenus compellendi.* Et statim: *si persone contrahentium hæc voluerint publicare, nisi rationabilis causa præpediat, ab Ecclesia recipienda sunt, & comprobanda, tanquam in principio in Ecclesie conspectu contracta.* Et ita censet communior opinio Canonistarum.

124. Dices 1. Prohibito matrimonio, censentur etiam prohibita Sponsalia; ergo prohibito matrimonio clandestino prohibentur etiam Sponsalia clandestina;

ant. prob. quia licet oratio, que quasdam nuptias senatorum inhiuit, de Sponsalibus nihil locuta sit; rectè tamen dicitur, sponsalia in his casibus, ipso jure, nullius esse momenti, ut habetur L. oratio ff. de Sponsal. 2. *quamvis verbis orationis cautum sit, ne Uxorem Tutor pupillam suam ducat, tamen intelligendum est, ne desponderi quidem posse.* ut dicitur L. *si quis Tutor 6. Vers. quamvis ff. de ritu nupt. 3.* sicut se habet matrimonium absolutum ad Sponsalia absoluta; sic se habet matrimonium clandestinum ad Sponsalia clandestina. 4. prohibito matrimonio censetur prohibitum esse id, per quod ad illud pervenitur; sicut, prohibito sine, prohibitum manet medium ad illum finem.

Resp. ant. verum esse, quando matrimonium omni modo est prohibitum; non autem, quando est prohibitum solum tali modo, (v.g. clandestinè) licitum autem, alio modo; v.g. *contrahendum publice, seu in facie Ecclesie.* Hinc concedo, prohibito matrimonio clandestino, prohiberi etiam Sponsalia clandestina, de matrimonio clandestinè, non autem publice contrahendo; quia in primo, non autem in secundo casu, sunt promissio rei illicitæ. Clandestinè alicui promittere futurum matrimonium eo modo contrahendum, quo illud contrahendum præscribit Ecclesia, inferit solum clandestinam promissionem, de futuro celebrandi matrimonium, quo id juxta mentem Ecclesie fieri debet; talis autem clandestina promissio non est contra ullam legem vel irritantem, vel etiam præcisè prohibentem ratione illius clandestinitatis; Ergo.

Ad. 1. probationem Resp. 1. in L. oratio, agi solum de matrimonio illis Senatoribus prohibito omni modo sic, ut nullo illud modo liceret celebrare. Resp. 2. instantiam ex cit. L. non esse à Lege correctoria juris communis, sed solum à Lege merè dispositiva. Quod etiam responderi potest ad Legem Tutor; præterquam, quod omni modo illi matrimonium cum pupilla sua interdicatur. Ex quo pat. ad 2. probat. Ad 3. Resp. Negando ly sicut. Fallit enim in multis. 1. in *atate.* Nam Sponsalia impleto septennio absolute contracta, valent; non autem matrimonium. 2. absolute, & validè contracta per merum levem, injustè incussum, rescindi possunt; non

non autem matrimonium, &c. 3. mutuo sponforum consensu dissolvi possunt; non autem matrimonium &c. Ad 4. prob. jam constat; nam Sponsalia clandestina de matrimonio clandestinè contrahendo non sunt irrita propter suam *clandestinitatem*; sed, quòd in eo casu essent promissio rei illicitæ; cum etiam, si essent *publicè celebrata* de matrimonio clandestinè contrahendo, irrita forent ob eandem causam. Igitur tunc solum Sponsalia clandestina ex data in objectione ratione prohibita sunt, quando sunt *de matrimonio contrahendo clandestinè*, ubi talia matrimonia prohibita sunt; non de *celebrando publicè*, ac in facie Ecclesiæ. Certum autem est, quòd Sponsalia clandestina non sint talia, ex quibus *necessariò*, seu ex *natura* rei, vel regulariter, pervenitur ad matrimonium prohibitum, quo solo titulo censetur medium prohibitum prohibito sine; Ergo.

127. Dices. 2. saltem erit illicitum, inire Sponsalia clandestinè. Resp. plures tam è Canonistis, quam è Theologis concedere illatum; imò Cajetanus, & Armilla docent esse peccatum mortale. Verius tamen est, nullum esse peccatum, quia Sponsalia clandestina nullo jure prohibentur. Nec sine convincenti ratione, dicendum est, aliquid *sub mortali* prohibitum esse, ut docet S. Thom. Suarez, & alii, de quibus suo loco,

§ 2.

De Sponsalibus Raptoris cum Rapta.

128. Cum certum sit, *matrimonium*, jure novo Trid. *sess. 24. de reform. matrim. c. 1.* contractum à Rapto cum Rapta, quamdiu hæc in ejus potestate manserit, irritum esse; questio est, an etiam sic irritentur Sponsalia de futuro? affirmativam docet P. Sanchez *l. 7. matr. D. 13. n. 171.* ac ex illo P. Robertus König in *Tractat. de jure matrim. Principum, ac privatorum, Tit. 7. in 4. Decret. p. 3. §. 5.* cum aliis. Negativam autem Perez. *D. 38. S. 4. n. 8.* quem citat, & sequitur P. Jacobus Wiestner de *Canon. imped. Conjug. a. 16. n. 9.* Rationes affirmandi sunt. 1. quia lex etiam correctoria, & poenalis, extendi debet, ubi omnino eadem ratio militat; at hæc in præsentem reperitur. Nam Tridentinum pro eo

tempore irritavit matrimonium, ut consuleret plenæ libertati ad id requisitæ, quæ non omnino plena est, dum Rapta manet in Raptoris potestate; at hæc ratio etiam pro Sponsalibus militat, ad quæ jura quoque plenam libertatem postulant. 2. quia, quòd dispositio Trid. licet correctoria juris antiqui, matrimonia clandestina irritans, non extendatur ad clandestina Sponsalia de futuro; non facit instantiam pro præsentem casu; ibi enim non est utrobique eadem omnino ratio. Nam motivum *adulterii*, quod est in matrimonio clandestino, cessat in Sponsalibus clandestinis; at in Sponsalibus Raptoris & Raptæ militat eadem omnino ratio, quæ contra ipsorum matrimonium; ergo. 3. Quia in subordinatis, quando est eadem omnino ratio, dispositio quoad unum afficit etiam alterum, quod ad ipsum ordinatur.

Sed hæc non videntur convincere. 129.

Nam ad 1. Resp. Trans. maj. n. min. 1. si enim ratio, propter quam Concilium irritat matrimonium inter Raptoem & Raptam pro eo tempore, quo est in ejus potestate, sit defectus plenæ libertatis, erit illius plenitudinis, quam jura exigunt ad *matrimonii valorem*; sed hæc plenitudo in Sponsalibus de futuro non requiritur; nam ex communi sensu Sponsalia de futuro non exigunt libertatis plenitudinem, quam petit matrimonium, eo, quod hoc semel validum, nullo humano jure rescindi possit; secus illa: accedit, quòd, consentire in contractum jure humano facile rescindibilem, non exigit tantam immunitatem à vi, & metu, quantam exigit consensus in contractum semel factum, non amplius rescindibilem.

Deinde principium assumptum in multis fallit. Nam dispositio (per quam a sylo Ecclesiæ excluduntur Rei publici latrocinii, depopulationis agrorum, homicidii, vel mutilationis membrorum in ipsis Ecclesiis, eorumque Cæmeteriis, Rei homicidii proditorii, assassinii, hæresis, ac Rei læsæ majestatis humane in ipsam personam Principis) *juxta complures* est dispositio correctoria juris antiqui, & odiosa (cum restringat jus asyli, seu favorem Ecclesiarum, quo protegitur reverentia, & honor Ecclesiis debitus, ne sint in minori honore, quam olim Ethnicorum aræ, & statuæ) & tamen extendi non debet ad alia